

Perskaičiusi Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištraukas supratau, kaip svarbu nelaimingiems, gyvenimo nuskriaustiems vaikams jaustis mylimiems ir reikalingiems.

Esė minimi 1993-ieji – mūsų nepriklausomybės, o taip pat ir socialinių–politinių permainų laikotarpis. Autorė pasakoja apie pažeidžiamiausią visuomenės grupę – vaikus. Sunku patikėti, kad dar taip neseniai, maždaug prieš 30 metų, buvo tiek daug beglobių, benamių, alkanų vaikų. Netekę artimųjų meilės, elementaraus žmogiško rūpesčio, jie virsdavo „laukiniais žvėriūkščiais“, kovojančiais už išlikimą. Mane labai sujaudino autorės atsidavimas vaikams. Ji rašo: „Tada nežinojau, kad paėmusi už rankos Vasią, aš visiems laikams peržengiu saugaus pasaulio ribas. Aš, moteris, iš saugios aukštosios mokyklos auditorijos žengiu kelis laiptelius žemyn. Į patį dugną. Ten, kur sunaikinamas beveik kiekvienas.“ Labiausiai mane sukrėtė vaikų likimai: mirė Alionos mama, jie abu su Ženia dingo, išnyko net jų namas. Ženia susirgo plaučių džiova, Aliona – kaulų. Kiti vaikai išsivaikščiojo po kalėjimus: Tadas, Tomas, Raimondas, Aurimas. Kolia pasikorė...

Dabar mes gyvename materialiai išsivysčiusiame, aukštų technologijų pasaulyje ir net nežinome, kas tie niežai ar utėlės. Sunku įsivaizduoti, kad koks nors mano bendraamžis gyventų stotyje ar gatvėje. Nors ką gali žinoti. Juk ir šiandien sutinkame žmonių, ieškančių maisto šiukšlių konteineriuose, mirštančių skurde ir vienvėje. Skaitydama šias ištraukas jaučiau liūdesį ir gėdą. Dažnai labiausiai gyvenimo nuskriausti žmonės nesulaukia, kad jais kas pasirūpintų ar jiems pagelbėtų. Kiekvienam vertėtų paklausti savęs: ką padariau, kad gyvenimas būtų geresnis. Juk turėčiau padėti silpnesniam, nes jis taip pat trokšta būti mylimas ir reikalingas, turi teisę į orų gyvenimą.

Skaitytos V. Juknaitės esė ištraukos paskatino mane susimąstyti, kiek daug turiu: mane mylinčią šeimą, šiltus namus, jaučiuosi soti ir saugi. Galiu eiti į mokyklą, smagiai leisti laisvalaikį.

Gabrielė

– Vaikai, o kodėl, tas, kuris, puola, puola iš užpakalio?

– Tas, kuris puola, bijo.

O mums atrodė, tas, kuris puola, drąsus. Bijom tik mes.

Vanda Juknaitė „Išsiduosi. Balsu“

Perskaičiusi Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištrauką pajutau tuštumos jausmą – taip stipriai prisirišau prie veikėjų! Nors, tiesą pasakius, gatvėje pamačiusi „Adidas“ treningiukais apsirengusį, stoties rajone besitrinantį, cigaretėmis dvelkiantį skustagalvį, tikrai pagreitinu žingsnį, ir ne be reikalo! Bijau aš jų. Ir turbūt nenustosiu. Tačiau Juknaitės esė stiliaus kūrinys nutapo gatvės vaikus kitoje šviesoje.

Labiausiai sukrėtė kontrastas tarp tų vaikų, kurie vagia, rūko, geria ir keikiasi, bei tų, kurie verkia važiuodami namo iš stovyklos; tų, kurie žaismingai žygiuoja ežero link ir pasakotojai meluoti nemoka. Sujaudino prigimtinis gatvės vaikų tyrumas, naivumas ir motiniško prisilietimo troškimas, ir kaukė, kurią jie užsideda, kad išgyventų. Man įsimintiniausia buvo Mindaugo istorija – berniukas, kuris „visą laiką kalbėjo su sprendžiamąja teise“, troško ištrūkti iš stoties ir buvo paskirtas raktininku. Išsivaduoti jam nepavyko – įniko į narkotikus ir ėjo tamsiu keliu. Jo nelaimė buvo ta, kad „jis blaiviausiai suvokė savo padėtį“. Mindaugas taip ir nesuaugo tapti premjeru.

Pradėdama skaityti kūrinį, buvau skeptiška; per pamoką skaitytas kūrinys nesužavėjo. Tačiau, perskaičius ištrauką savu tempu, nuomonė visiškai pasikeitė! Buvau įtraukta dėl autorės stiliaus, pamėgau jos tiesmukišką, be išvedžiojimų parašytą mintis. Nemėgstu daugybę veikėjų turinčių knygų – visuomet sunku susigaudyti. Tačiau su šiuo kūrinio tokios problemos neturėjau, visi veikėjai buvo įsimintini ir paliko įspūdį. Visiems jaučiau empatiją, buvau vaikų pusėje kartu su pasakotoja. Kartais ir akys sudrėkdavo!

Lygindama kūrinio vaikų ir savąjį gyvenimus, surandu labai daug skirtumų – beveik neverta jų vardinti. Kitaip nei jie, turiu stabilius namus, du manimi besirūpinančius tėvus, gaunu išsilavinimą ir nesu priklausoma nuo narkotinių medžiagų, kad pajusčiau laimės jausmą...

Staiga prisimenu, kad visai gerai aš gyvenu.

Vandos Juknaitės esė „Išsiduosi. Balsu“ jautriai aprašoma autorės patirtis dirbant su atstumtaisiais gatvės vaikais ir žvelgia į žiauriomis sąlygomis formuojamas asmenybes iš šalies.

Aleksandra

Perskaičiusi V. Juknaitės esė „Išsiduosi. Balsu“ ištraukas gavau progą pamąstyti apie savo gyvenimą, palyginti, ką gyvenime vertinu aš ir ką jie, gatvės vaikai, kas svarbu man ir kas jiems.

Vaikų iš gatvės gyvenimas mane sukrėtė. Išgirdusi, kaip jie kovoja su savo problemomis, kaip jie stengiasi dėl kiekvieno maisto kąsnio ir sunkiai uždirbto cento, suprantu, kaip man pasisekė. Tie vaikai padarytų viską, kad tik išliktų gyvi. Patekusiems į stovyklą vaikams nebuvo lengva, tačiau teta Vanda stengėsi jiems padėti: gydė užpūliavusias žaizdas, prausė, davė valgyti. Ji suprato: „Niekada nepatirtas ar seniai pamirštas motiniškas rūpestis pavertė laukinius žvėriūkščius švelniausiais vaikais.“ Tačiau tai truko neilgai, kitą kartą prie pusryčių stalo nepasirodė nė vienas vaikas, lauke jie siautėjo, bėgiojo, elgėsi nepagarbiai ir grubiai. Meile stovyklos vadovai juos sužeidė... Tie vaikai būtų padarę viską, kad tik sužinotų, ar tikrai yra reikalingi.

Išvykimo dieną jie atidėjo, tačiau ji vis tiek atėjo. Kelionė atgal į Vilnių vaikams buvo skaudi, jie verkė, šliurpčiojo. Kas dabar juos nupraus, duos maisto, paglostys galvą?

Ilgai galvojau apie savo gyvenimą. Kuo gi jų gyvenimas skiriasi nuo mano? Man nereikia raustis konteineriuose ieškant bananų žievės, man nereikia rinkti kartonų ar butelių, kad užsidirbčiau pinigų, man nereikia gyventi gatvėje. Ir viskas tik tėvų dėka. Jie stengiasi dėl manęs, suteikia man pastogę, maisto, šiltų drabužių, tačiau neretai užmirštu jiems už tai padėkoti, pasakyti, kaip juos myliu.

Užmirštu vertinti tai, ką turiu.

Emma

Susipažinęs su Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištraukomis supratau, kad vaikui privaloma rodyti meilę, rūpestingumą, nuoširdumą, palaikyti jį sunkiu momentu, skirti dėmesį bei kartais sugebėti atleisti. Svarbu ir palaikyti juos, pamaitinti, kaip aprašytu atveju, turėti, kur juos apgyvendinti.

Deja, prieglobstį gauna ne visi vaikai, Juknaitės knygoje pasakojama apie vaikus, dar kitaip vadinamus „gatvės vaikus“, kurie buvo varganai apsirengę, murzinais veidais, rausdavosi šiukšlėse ieškodami maisto. Jie valgė bananų žieves bei kitas atliekas, kurių rasdavo, rinko butelius ir kartonus, kad išgyventų. Rašytojos pasakojama istorija buvo netikėta tuo, kad tiems vaikams jos pagalba tiko ne iš karto – teta Vanda juos pamažu prisijaukino (ir tai ne visus). Ji buvo atkakli, griežta tik tada, kai to reikia, ir kėlė tų vaikų dvasią. Mane šioje istorijoje sukrėtė tai, kad buvo vaikų, kurie buvo padarę nusikaltimų, buvo bjaurūs, įkyrūs, stovykloje jų niekas nelankė, išties yra skaudu skaityti, bet tiesa tokia. Skaitydamas šią istoriją gailėjausi tokių likimo nuskriaustų vaikų. Kai komisija buvo atvažiavusi patikrinti savanorės Vandos Juknaitės darbo su vaikais, jie buvo labai piktai nusiteikę, klausinėjo vaikų, ar jiems duoda valgyt, klausinėjo, kur jiems buvo geriau. Komisija net netikrino, kaip ir ką valgo jie, kur tie vaikai gyvena, iš tikro jie atvažiavo tos stovyklos likviduoti.

Šį kūrinį skaitydamas išgyvenau kitų vaikų vienvėsių skausmą, liūdėjau, kad jie skurdžiai gyvena. Vaikų likimus lemia jų tėvai, jeigu jų neprižiūrės, tai jie ir nebus išauklėti, nebent kas nors tais vaikais pasirūpintų.

Arijus

Perskaičiusi Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi balsu“ ištraukas, supratau, kaip gyvena stoties vaikai, kaip jie bando išgyventi, iš kur gauna pinigų, kaip pasirūpina savimi. Kai palyginu save su stoties vaikais, tikrai matau daug skirtumų. Vaikai, gyvenantys gatvėse, rausiasi šiukšlynuose, nežino, kas yra šeimos meilė arba ką reiškia būti sočiam. Jie nuolatos badauja, yra neprižiūrimi, vagiliauja, su žmonėmis būna labai uždari, yra nepatyrę artimųjų rūpesčio. Aš gyvendama name su savo šeima niekada nebadauju, visada esu prižiūrima ir žinau, kas yra namų šiluma ir šeimos meilė.

Knygoje man netikėta tai, kad knygos autorė Vanda Juknaitė ryžosi suburti stoties vaikus ir surengti jiems stovyklą. Ji labai atsargiai elgėsi su vaikais, stebina tai, kaip ji ieškojo būdų susibendrauti su jais, suvokti juos, bandė juos prisijaukinti. Mane labiausiai sukrėtė vaikų gyvenimo būdas ir jų žalingi įpročiai, tai, kad vaikai naudoja narkotines medžiagas – rūko cigaretes, geria alkoholinius gėrimus – taip pat man buvo labai netikėta, kad pati teta Vanda leido gatvės vaikams patiems daryti, ką jie nori. Tuomet ji pati apie tuos vaikus daug sužinojo.

Šis kūrinys yra jautrus ir sukrečiantis, vaikų istorijos daug atskleidė ir parodė mums, koks yra gyvenimas neturint pastovios gyvenamosios vietos, ką reiškia būti alkanam, nežinoti, kas yra namų šiluma, kad išgyventum, reikia vogti ir meluoti. Toks gyvenimas gali būti pavojingas ir baisus. Skaitydama išgyvenau daug jausmų nuo užuojautos vaikams iki baimingo jų likimo.

Esu dėkinga savo šeimai, kad manimi rūpinasi ir išlaiko, labai vertinu tai ir dar labiau pradėjau vertinti perskaičiusi kūrinį. Labai gerbiu Vandą Juknaitę už tai, kad rūpinosi stoties vaikais ir bandė jiems padėti.

Kamilija

Perskaičiusi Vandos Juknaitės kūrinį „Išsiduosi. Balsu“ pradėjau mąstyti apie „gatvės vaikų“ problemą mūsų šalyje.

Iš knygos supratau, kad gatvėje galioja tam tikra mitybos grandinė. Vyresnieji ar fiziškai stipresni paaugliai naudojami mažesniųjų paslaugomis (smulkios vagystės, elgetavimas). Tai mane sukrėtė. Supratau, jog daugeliui žmonių jie tik rupūžiokai, vagišiai, našta, bet jie nemato mažųjų skausmo. Jie nežino aplinkybių, dėl kurių vaikai čia atsидūrė. Iškart norėčiau kalbėti prie Gytį ir Aliošą. Gytis nors ir gatvinis, bet skaidraus proto. Jo idėja mane sugraudino. Alternatyva vaikų įkalinimui kartu su gyvūnų terapija, kuri padėtų atstatyti ryšį su žmogum. Juk tai genialu! Deja, ne visi genialumą mato. Toks projektas net ir mūsų dienomis nepritaptų. Tenka palaidoti Gyčio mintis.

Alioša atrodo kaip įžūlus, baisus, laukinis. Jis gąsdino Vandą, gąsdino visus, bet už grubumo užuolaidos slepiasi mažas žmogutis, kuris bijo prašyti maisto, bijo rūpesčio ir meilės. Tarytum jis to nenusipelnė, bet Alioša yra kur kas daugiau nei Mindaugo sargybinis ar baisi pabaisa. Jis yra žmogus.

Deja, daugeliui nepavyko išvengti gatvės. Skaičiai mane beprotiškai sukrėtė. Kiek šviesių žmonių pasikorė, sėdo į kalėjimą ar tiesiog dingo...

Šis kūrinys keičia požiūrį į gatvės vaikų gyvenimą. Tai privers kiekvieną žiūrėti kitomis akimis.

Emma

Perskaičiusi Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištraukas, supratau, kad gyvenimas dažnai nesąžiningas ir negailestingas.

Skaitydama jaučiausi įsitraukusi į graudžias vaikų istorijas. Ypač kai prisiminiau, kad jos neišgalvotos. Man norėjosi tiems vaikams padėti, nors žinojau – tai neįmanoma. Autorės mintys privertė mane susimąstyti: „Rūpesčiu mes juos sužeidėm. Meile mes juos sužeidėm iki gyvuonies.“ Baisiausias buvo ne šis sakinytis, o faktas, jog tai buvo tiesa. Gatvės vaikai nebuvo mylimi. Meilė, rūpestis, laimė, juokas – jiems nepažįstami, bauginantys ir vis vien traukiantys pojūčiai, jausmai. Mane tai sukrėtė, nes vienas iš gatvėje gyvenančių vaikų pasakė: „Žinot, kas mes esam? – mes šiukšlės.“ Mane sukrėtė, kad tos „šiukšlės“ vis tiek dar turi vilties gauti meilės, rūpesčio ir kitų šiltų jausmų, kad ir to bijo. Skaitydama ir gilindamasi tapatinausi su gatvės vaikais, kartais jaučiausi net beviltiškai. Mane sujaudino autorės taikliai apibūdinta vaikų išvaizda. Tai mane paskatino dar labiau įsivaizduoti, kokia bloga buvo jų padėtis. Buvau nustebusi, kai supratau, kad žmonės ne ypač padėjo vaikams, o kiti netgi savavališkai kenkė. Buvo graudu sužinot, kad dauguma vaikų rūkė, vartojo alkoholį ar net narkotikus... Tačiau aš nenustebau, jog jie vagiliau ir elgetavo, ir greičiausiai darė daug kitų dalykų, kad tik neišbadėtų ir liktų gyvi. Kaip rašė Vanda Juknaitė: „Neviltis labai paaštrina vaizduotę.“

Aš džiaugiuosi, kad mano gyvenimas – ne toks, kaip gatvės vaikų. Nežinia, kaip pasikeisčiau, norėdama išgyventi tokiam pasaulyje, kaip jų, ir ar man kas nors išvis padėtų, kaip jiems antai padėjo teta Vanda. Esu dėkinga, kad turiu galimybių ir privilegijų, kurių neturėjo gatvės vaikai. Bet jie nekalti dėl savo likimo. Jie nori pajusti meilę ir šiltą namų atmosferą, juoktis, džiaugtis, ir jie žino, kad jiems reikia pagalbos, kad gautų šias vertybes, tačiau vaikai nenori arba bijo tai pripažinti. Anot V. Juknaitės, „Tai neadekvatus, iškreiptas, ir vis tiek – pagalbos šauksmas.“ Vienintelis skirtumas tarp manęs ir gatvės vaikų yra tas, kad aš turiu viską, ko tik galėtų trokšti, o jie, deja, neturi...

Atėnė

Perskaitęs Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištrauką supratau, kad vaikam labai reikalinga priežiūra. Tėvai turi vaikus prižiūrėti, kol vaikai išmoks rūpintis savimi.

Vandos Juknaitės kūrinyje būtent kalbama apie šiuos vaikus – neprižiūrėtus, alkanus, purvinus, sergančius. Vaikai yra labai uždari, pabėgs, jeigu paklausi, ką čia jie veikia. Kaipgi Vanda Juknaitė įgavo jų pasitikėjimą? Ji juos suprato, padėjo. Mane sukrėtė vaikų kasdienybė. Paašškėjo, kad jie valgo šiukšles, dėvi purvinus rūbus, serga įvairiomis ligomis. Mane sujaudino tų vaikų jausmai, jie bijo kitų žmonių, nes nenori, kad juos tokius matytų. Jie bijo sakyti, kad jie alkani. Skaitydamas supratau, koks dėkingas turiu būti savo tėvams. Jie mane maitino, rūpinosi, užaugino. Palyginti su vaikais kūrinyje, gyvenu kaip karalius. Galvodavau, kad mano tėvai buvo blogi, kai neleisdavo daryti kvailių dalykų, o jie manimi rūpinosi. Apsidžiaugdavau, kai pamatydavau, kad vaikai tampa artimesni su teta Vanda. Supranta, kad ji iš jų nesityčios, nesmerks, o padės. Kai tapo artimesni, ja pasitikėjo. Ne vieną kartą jai prisipažino, kad vogė.

Kūrinys buvo tikrai jaudinantis, bet ir pamokantis. Labai smagu girdėti, kad Vanda buvo savanorė, darė tai iš širdies. Ar perskaityčiau visą knygą? Ne, nemanau. Ar gailiuosi, kad perskaičiau ištrauką? Tikrai ne!

Mantvydas

Susipažinusi su Vandos Juknaitės kūrinio ištraukomis, supratau, kad esu dėkinga už savo gyvenimą. Turiu nuostabius, mylinčius tėvus. Niekada neturiu jaudintis, kad teks badauti kelias dienas ar net savaites, visada turiu drabužių šaltoms dienoms. Namuose šilta ir jauku.

Vilniaus stoties vaikų gyvenimas gatvėje yra siaubingas. Šių vaikų tėvai jais visiškai nesirūpina ir jiems nerūpi, kas atsitiks jų atžaloms. Vaikai yra labai maži, dauguma dešimties vienuolikos metų. Visada vaikšto murzini, apdriskę ir sušalę iki mėlynumo. Blogų blogiausia, tėvai nedirba ir visus pinigus išleidžia alkoholiui. Kai kurių tėvai netgi reikalauja parnešti pinigų už išlaikymą. Vaikai dažniausiai uždarbiauja rinkdami kartonus stotyje arba vogdami. Man šių vaikų yra nepaprastai gaila. Jie nepatiria tėvų meilės ir šilumos. Nežino, koks yra jausmas augti normalioje, mylinčioje šeimoje. Aš labai apsidžiaugiau, kad yra tokių žmonių kaip Vanda Juknaitė, kurie nori padėti tokiems vaikams, paaugliams ir net suaugusiems. Mane labai nustebino tai, kad kai vaikams buvo siūloma kokia nors pagalba ir net vasaros stovykla, jie ne iš karto nesutiko. Atrodo, tokioje situacijoje turėtum iš karto sutikti ir džiaugtis, bet vaikai yra tiek tėvų nemylimi, jiems nereikalingi, kad jiems net sunku patikėti, kad kažkas iš tikro siūlo savo rūpestį ir meilę.

Šių vaikų likimai yra tikrai siaubingi. Niekam nelinkėčiau tokios vaikystės. Labai pasidaro liūdna, pagalvojus, kad šie vaikai mano esantys niekam nereikalingi ir nemylimi. Kita vertus, džiaugiuosi, kad yra tokių žmonių kaip rašytojas Juknaitė, kuriems rūpi tokio likimo žmonės ir stengiasi bent šiek tiek pagerinti jų gyvenimą, nors tai labai dažnai būna ir nelengva.

Lynė

Perskaičiusi Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištraukas supratau, kaip skiriasi šiuolaikinių vaikų gyvenimas nuo vaikų iš dešimto dešimtmečio. Dabar labai retai gali pamatyti benamį vaiką gatvėje, o anksčiau atrodė, kad tai normalu, žmonės net neatkreipdavo dėmesio. Būtent dėl šios priežasties man buvo taip netikėta, kad ši knyga parašyta pagal tikrus įvykius.

Mane sukretė Vasios istorija. Kaip toks mažas berniukas gali išgyventi vos ne badaudamas. Taip pat mane labai sujaudino pasakojimas apie Mindaugą, kuris pagaliau pradėjo eiti geru keliu, laikyti mokyklą, padėjo kaimynams ir iš to uždarbiavo, bet vos po poros mėnesių vėl grįžo į stotį.

Skaitydama šias ištraukas jaučiausi įvairiai. Kai buvo pasakojama apie vaikų gyvenimą gatvėse ir stotyse, buvau nustebusi ir tuo pačiu liūdna. Bet kai veiksmas vyko stovykloje, kur vaikais buvo rūpinamasi ir kur jie smagiai leido laiką, aš jaučiausi laiminga. Nors jų situacija buvo ne pati geriausia, vis tiek labai džiaugiuosi, jog buvo žmonių, kurie aukojo savo laisvą laiką, kad padėtų šiems vaikams.

Manau, ši stovykla buvo labai gera idėja, nes vaikai gaudavo valgyti, turėjo švarią vietą miegoti, buvo pagydytos jų ligos, taip pat jie po truputį mokėsi iš naujo pasitikėti žmonėmis. Stovykla vaikams suteikė antrą šansą gyventi geresnį gyvenimą.

Deimantė

Susipažinusi su Vandos Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištraukomis supratau, kad žmogui bendravimas yra kaip oras – be jo neištvertume ilgai. Mano manymu, viskas prasidėjo nuo tada, kai žmonės susigrąžino laisvę. Žmonės sovietmečiu žinojo, kada valgyti, dirbti ir miegoti. Susigrąžinę laisvę žmonės gavo galimybę daryti, ką tik nori. Galimybė buvo išnaudota. Netinkamai. Kaip supratau, dėl to dauguma šių vaikų tapo savarankiški, dauguma vaikų per daug anksti. Kodėl? Nes, pavyzdžiui, kai kurie vaikai turėjo patys uždirbti pinigų tėvams kiekvieną dieną, neturėdami darbo. Ar neturėtų būti atvirkščiai?

Tik perskaičiusi ištraukas, iškart pajutau gailestį šiems vaikams. Ši knyga sužadino daug jausmų. Iš tikrųjų galėčiau palyginti šiuos vaikus su benamiais gyvūnais – rausiasi šiukšlynuose naktį, kad surastų maisto, nebendruoja su kitais žmonėmis, pasitiki tik savimi, tiki, kad išgyventų tik savo jėgomis.

Palyginusi šių vaikų ir savo gyvenimą pasakyčiau, kad gyvenu rojuje tik dėl to, kad turiu gerus, rūpestingus tėvus ir laisvę. Net nekalbu apie kitas savo galimybes. Kartais pagalvoju, kaip man yra sunku, bet mano problemos, palyginus su gatvės vaikų, yra niekai. Gaila, kad po sovietmečio į vaikus žiūrėdavo labai neatsakingai, bet džiugu, kad situacija keičiasi – gerėja.

Rugilė

Perskaičiusi Vandos Juknaitės knygos „Išsiduosi. Balsu“ ištraukas labiau supratau to meto nepasiturinčių šeimų gyvenimą, kai vaikams teko bastytis gatvėse kiauras dienas, vagiliauti bei elgetauti dėl tėvų nesugebėjimo išlaikyti šeimos. Prieš 1993-ųjų metų Kalėdas pasakotoja Vanda Juknaitė iš labdaros gavo drabužių ir šimtą keturias plyteles šokolado, tuomet jai šovė į galvą surengti eglutę šiems, niekieno nemylimiems, gatvės vaikams. Tie vaikai buvo išnaudojami, niekinami. Keista, jog gatvėse apsigyvendavo netgi jaunesni vaikai, nesulaukę nė septynerių metų. Jie nepažinojo valandų ar savaitės dienų, buvo beraščiai.

Nustebau, kai Vandai Juknaitėi pavyko surinkti mažuosius vaikus į stovyklą, kad jai pavyko priartėti prie jų tiek, kad pelnytų jų pasitikėjimą. Visai komandai pavyko įtraukti vaikus į įvairias veiklas, suaugusieji nusipelnė vaikų pasitikėjimą. Gatvės vaikai į stovyklą sugrižo ir kitais metais ir netgi pabuvo globos namuose. Vaikai nebijojo kreiptis į Vandą Juknaitę pagalbos. Pasakotojai ir jos komandai pavyko šiek tiek juos išmokyti išgyvenimo šiomis, jiems nepalankiomis, sąlygomis. Sujaudino, kai Vanda Juknaitė rašė apie tai, kaip vaikai bėgdavo iš stovyklos. Kaip gatvės vaikams tekdavo išgyventi iš elgetavimo, tačiau jie išleisdavo pinigus kvaišalams. Sujaudino, kai į stovyklą atvyko žiniasklaida bei kitos institucijos ir kilo įtampa, kai Juknaitė neteisėtai buvo kaltinama dėl berniukų vagystės.

Manau, kad šiuo metu padėtis dėl vaikų elgetavimo Lietuvoje nėra tokia prasta, įsteigti globos, įsivaikinimo namai. Taip pat manau, kad šiais laikais gatvės vaikai sulauktų daugiau paramos, atsirastų savanorių jiems padėti, būtų įsteigti fondai.

Elena

Perskaitęs V. Juknaitės kūrinio „Išsiduosi. Balsu“ ištrauką, sužinojau, kad buvo gatvių vaikai (nežinau, ar dabar tokių yra).

Mane sukrėtė, kad visi vaikai rūkė ir net ne po vieną cigaretę, bet po visą pakelį per dieną!

Man patiko, kad atsirado tokių žmonių, kurie sutiko savanoriauti ir auklėti šiuos gatvių vaikus, netgi tapti iš dalies draugais. Kelias dienas vyko bėgimo iš stovyklos „epidemija“. Žiauru, kai supranti, jog jie bėgo ne šiaip sau, o tam, kad įsitikintų, ar kažkam vis dar rūpi.

Tik iš tėvų ir senelių esu šiek tiek girdėjęs apie „laukinę“ Lietuvą, kai tik šalis buvo atgavusi nepriklausomybę. Šiek tiek žinojau, kad buvo sąvartynų gyventojų, bet stoties vaikų istorija ypač sukrėtė. Kiekvienoje pastraipoje – vaikų baimė, kova, žiaurus jų gyvenimas. Tik paskaitęs supranti, kaip puikiai gyveni ir visko esi pertekęs. Žinau, kad mano menkaverčių norų troškimas nublinksta prieš stoties vaikų norus, galimybes, gyvenimą.

Būtų labai įdomu sužinoti, kaip viskas buvo toliau, kaip susiklostė tų stoties vaikų gyvenimai.

Ištrauka paliko man didelį įspūdį, todėl planuoju perskaityti visą knygą.

Matas

Perskaičiusi Vandos Juknaitės knygos „Išsiduosi balsu“ ištrauką susipažinau su gatvės vaikų tikrove.

Man išties buvo įdomu skaityti šį kūrinį – autorė rašo jautriai, įtraukiančiai. Kartais tik žodžiais ar keliais sakiniais puikiai perteikia savo išgyvenimus organizuodama vasaros stovyklas gatvės vaikams. Ištraukose man labai netikėta buvo, kad vaikai tokie atsargūs su suaugusiais. Nepripratę prie nuolatinio rūpinimosi vaikai atsargūs, neretai atstumia norinčius jiems padėti. Taip pat man labai įsiminė menkas, ne pagal amžių subrendęs Vasia. Nežinia kiek dienų badavęs vaikas vengia pripažinti, jog jam reikia pagalbos. „Žmogui lengviau numirti badu. Nei būti pažemintam,“ – suprato pasakotoja. Išties siaubinga, su kokiais sunkumais kasdien tenka susidurti gatvės vaikams.

Nepaisant sunkumų, knygos autorė nepasiduoda. Ji stengiasi vaikams paaiškinti, kad jie gali gyventi kitaip, kad vogimas, rūkymas ir kita nelegali veikla prives juos prie liepto galo. Ji moko vaikus, jog dar nevēlu keistis, jie ir jų gyvenimai dar gali pasikeisti. Dar ji su komanda turi svajonę įkurti centrą – alternatyvą vaikų įkalinimui. Vietą, kurioje jiems būtų duodamas dar vienas šansas pasitaisyti.

Mane labai įkvepia ir žavi rašytojos veikla, neabejingumas vargstantiems, ryžtas. Juk tai nelengva – pasirūpinti likimo valiai paliktais vaikais. Nors rašytoja puikiai papasakoja apie situaciją tada, bet galvoje, sukrėstoje likimų, vis kirba klausimų apie šiuo metu taip vargiai be meilės augančius vaikus. Jei tokių dar yra, labai tikiuosi, kad daugiau jų sulaukia pagalbos, nei tada vos Lietuvai atgavus nepriklausomybę.

Skaitytos ištraukos paskatino mane susimąstyti apie savo vaikystę. Esu labai dėkinga, kad turiu tai, ko neturi jie – gatvės vaikai. Augu pritekliuje, rūpestingoje aplinkoje, kurioje galiu dalintis savo kasdienybę su daugybe gerų žmonių ir labai tai vertinu.

Emilija